

Pernilla Myrne, arabiska – disputation 27 september 2008

Hur beskrivs kvinnor i den äldsta arabiska litteraturen?

Pernilla Myrne behandlar i sin avhandling den äldsta arabisk-muslimska litteraturen om kvinnor. Texterna är skrivna på 800- och 900-talen och rör sig kring två ytterligheter i det tidiga islamiska samhället: den första muslimska församlingen i Medina på 600-talet och det profana livet i 800-talets Bagdad. Vid en första genomläsning ger denna litteratur en paradoxal bild av kvinnors förväntade roll i samhället. I den religiösa litteraturen sätts normer upp som föreskriver kvinnor en passiv roll, särskilt i förhållande till sina män. Kvinnor i den profana litteraturen däremot bryter mot dessa normer och agerar efter andra förutsättningar.

Litteraturen som analyseras i avhandlingen är främst levnadsteckningar över fromma kvinnor i den första muslimska församlingen, samt över sångerskor och kvinnliga musiker som verkade främst i kretsarna kring det abbasidiska hovet i Bagdad. Två biografier är översatta i sin helhet, en som porträtterar profeten Muhammads hustru Aisha bint Abi Talib och en om sångerskan och musikern Arib. Biografierna över kvinnorna i den första muslimska församlingen har en verkningshistoria som sträcker sig in i vår tid, då de ibland läggs fram som förebilder för muslimska kvinnor idag. Dessutom citeras de flitigt i den hätska debatt som pågår om kvinnors ställning i islam, där de kan användas för att visa kvinnors starka position i islam likaväl som för motsatsen.

Den profana litteraturen däremot, som ger en annan bild av kvinnors möjligheter och förutsättningar i det tidiga islamiska samhället, har nästan helt glömts bort i den moderna debatten. Inte bara där, det finns knappt några litteraturvetenskapliga analyser av denna litteratur, det mest som har gjorts hittills är filologiskt arbete.

Pernilla Myrne undersöker med hjälp av narrativa analyser hur olika normer och föreställningar om kvinnor under denna viktiga period konstrueras i litteraturen, både i de mer normativa religiösa texterna om de första muslimska kvinnorna, och i de framför allt underhållande biografierna över sångerskor och musiker. I båda dessa texttyper har kvinnor starka positioner i berättandet; i tal och berättande kan kvinnor briljera. Dessutom betonas kvinnors styrka och förmåga i både den religiösa och den profana litteraturen. Specifikt för den normativa litteraturen är dock att kvinnors styrka kanaliseras till vissa sfärer i samhället, till exempel fromhet, där de är experter, samt förmåga att bistå stammen, familjen och maken. I alla aktiviteter som har att göra med äktenskapet är kvinnor objekt till sina män. Hierarkierna skildras här som givna och stabila.

I den underhållande litteraturen däremot, är hierarkierna instabila och kan när som helst omkullkastas. Särskilt omhuldade är anekdoter som är uppbyggda som verbala dueller mellan en kvinna och en man, där kvinnan får sista ordet och mannen blir bortgjord. Avhandlingen tar också upp hur föreställningar om manlighet konstrueras i texterna, liksom hur berättarteknik används för att skapa auktoritet och autenticitet.

Avhandlingens titel: **Narrative, Gender and Authority in ‘Abb sid Literature on Women.**
Disputationen äger rum lördagen den 27 september kl. 13.00
Plats: rum T 302, Olof Wijksgatan 6, Göteborgs universitet
Opponent: Professor Geert Jan van Gelder, Oxford

Avhandlingen kan beställas av avhandlingsförfattaren.
För ytterligare information kontakta Pernilla Myrne, tel. 031-786 46 17,
e-post: pernilla.myrne@oriental.gu.se